

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER.

LETO XLVI. — VOL. XLVI.

CLEVELAND 3, O., MONDAY MORNING, AUGUST 23, 1943

LITVINOV JE ODSTAVLJEN KOT POSLANIK V U.S.

Ves svet se je začudil nad novico iz Moskve, da je Litvinov odpoklican kot poslanik za Zedinjene države. Pred enim mesecem je bil odpoklican Ivan Maisky, poslanik v Angliji.

London, 22. avg. — Sovjetska vlada je danes razrešila Maksima Litvinova, dozdaj ruskega ambasadorja pri ameriški vladi v Washingtonu, dodžnosti poslanika. Dolžnosti poslanika v Washingtonu bo opravljal Andrej Gromiko, ki je bil dozdaj svetovalec pri ruskem poslaništvu.

Ta nepričakovana poteza ruske vlade je prišla en mesec prej, ko je bil odpoklican kot poslanik v Londonu, Ivan Maisky, ki je bil v Londonu najst. Majski je bil pridevan kot pomočnik v urad komisije za zunanje zadeve.

Radio iz Moskve, ki je poročalo o odpoklicu Litvinova, ni povedalo vzroka te akcije ruske vlade.

Litvinov se nahaja v Moskvi, kjer je bil poklican na posvečeno seje meseca maja. Pričakovano se je pa, da se bo vrnil nazaj v Washington, ker je tu ostala njegova žena, ki je rodom Angležinja.

Odpoklic Litvinova je bil izveden v času, ko je rusko časopisje prišlo v javnost s zahtevami za drugi front v zapadni Evropi. V času, ko se vrši v Quebecu pogovori med Rooseveltom in Churchillom. Ker ni Rusija dovoljena na tem posvetovanju, to povzroča veliko ugibanja, da v zavezniških kot osiških vojskah. Osiške je to izbralo s propagando, da se vezi med zavezniškimi krhajo.

Litvinov je bil odlična osebnost in velik zagovornik sodelovanja Rusije z Anglijo in Zed. državami. Kot ruski poslanik je prišel v Washington en dan pred napadom na Pearl Harbor.

Litvinov je bil ruski komisar za zunanje zadeve in je bil sredi pogajanj z Anglijo in Francijo, ko je bil nenadoma odstavljen in nadomeščen s Molotovom. Vzrok je zvedel svet kmalu zatem, ker je Stalin podpisal s Hitlerjem nenapadno pogodbo. Litvinov se je tedaj umaknil s pozornice. Toda ko je Nemčija v juniju 1941 napadla Rusijo, je prišel Litvinov zopet v ospredje, Amerika in Anglija sta začeli pošiljati Rusiji pomoč in Anglija je sklenila zvezo z Rusijo.

Nič strahu, še bomo zibali

Washington. — Urad za vojno produkcijo je dovolil, da smejo tovarne v letošnjem zadnjem četrtletju izdelati 349,000 otroških vozičkov in 344,700 opor na kolesih za take, ki se uče hoditi.

Tedenski koledar za racioniranje

KONZERVE — Plave znamke R, S in T so veljavne do 20. septembra; U, V in W bodo veljavne od 1. septembra do 20. oktobra.

MESO, sirovo maslo, sir itd. — Rdeče znamke T, U, V in W so veljavne do 31. avgusta do polnoči; X je veljavna zdaj; Y do 29. avgusta, Z od 5. septembra naprej. Rujava znamka A je veljavna do 12. septembra, B od 19. septembra; C bodo veljavne do 2. oktobra.

SLADKOR — Znamka 14 je veljavna do 1. novembra; znamki 15 in 16, vsaka za 5 funtov sladkorja, sta veljavni samo za prehranjevanje. Dodatno lahko dobi vsaka oseba do 15 funtov sladkorja za prezerviranje, ako vpraša odbor za racioniranje.

CEVLJI — Znamka 18 je veljavna do 31. oktobra.

GAZOLIN — Znamka 7 iz knjige A je veljavna do 21. septembra za 3 galone. Znamke iz knjig B in C, ki nimajo napisane "Mileage Ration" so veljavne samo do 31. avgusta. Stare znamke iz knjig B in C se morajo zamenjati za nove do konca tega meseca.

KOLESA — Knjige A jih morajo dati pregledati do 30. septembra; B do 31. oktobra; C do 31. avgusta.

KNJIGA št. 3 za meso, sir, sirovo maslo, masčobo itd. bo veljavna od 12. septembra naprej in sicer znamka A. Kdor ni prejtel knjige št. 3, naj vpraša zanj pri odboru za racioniranje.

Nadvojvoda Oton ne bo služil v ameriški bojni sili

New York. — Naborna komisija, pri kateri se je 33 letni avstrijski nadvojvoda Oton javil za obvezno vojaško službo, ima na rokah listine, ki kažejo, da Oton ne bo klican v ameriško armado.

Naborna komisija ima zagotovilo od armade, ki pravi, da nadvojvoda ni za vojaško službo "niti sposoben niti sprejemljiv."

Tako je zdaj končan spor, ki ga je Oton povzročil lanskega decembra, ko je naznanil, da bo organiziral avstrijski bataljon v ameriški armadi. Proti tej nameri je takrat kar deževalo protestov na vodstvo ameriške armade.

Urad za vojno produkcijo bo morda dovolil delati več žganja

Washington. — Kemična divizija urada za vojno produkcijo je predložila načelniku Nelsonu načrt, po katerem bi distilerije nekaj časa počivale z izdelovanjem alkohola za vojno, in delale žganje, vsaj za nekaj časa.

Urad bo stopil v dogovor z uradom za živilsko administracijo, da dožene, če je dovolj žita na razpolago, da bi se ga nekaj določilo za žganje.

Od oktobra lanskega leta niso distilerije kuhale nobenega žganja, ker so morale vse izdelovati alkohol za vojno industrijo. To je povzročilo, da se zaloga žganja vidno krči.

Govori se, da bi se distilerijam dovolilo izdelovati žganje pet dni na mesec, kar bi izdatno pomagalo zalogi žganja.

Cleveland je imel dozdaj vsega skupaj 46 županov

Od 6. marca 1836, ko je bil Cleveland inkorporiran kot mesto, je imel 46 županov. Samo šest od teh je ovekovečenih v osebnih portretih v mestni hiši. Slike sledečih bivših županov visijo tam: Tom L. Johnson, Newton D. Baker, Harry L. Davis, Fred Kohler, William Fitz Gerald in Ray T. Miller. Prepričani smo, da bo nekega dne vsilila poleg teh na steni tudi slika sedanjega župana Franka Lauscheta.

Nov grob

Danes zjutraj je umrl Joseph Paulin, star 64 let, stanujoč na 14501 Thames Ave. Pogreb oskrbuje železov pogrebni zavod. Čas pogreba in drugi poročamo jutri.

OB MILIJON VOJAKOV SO NACIJI

Do tretjine od teh so jih Nemci izgubili od 5. julija do danes.

London, 22. avg. — Poročilo iz Moskve zatrjuje, da so izgubili Nemci to poletje najmanj 1,000,000 mož, ubitih in ranjenih. Rusi računajo, da so izgubili Nemci in njeni zavezniki od 22. junija 1941 na ruski fronti do 7,400,000 vojakov in sicer ubitih, ranjenih in zajetih.

Samo večeraj je padlo nad 4,000 Nemcev pri Harkovu in pred Brijanskom. Nemci so vrgli pri Harkovu proti Rusom sveže rezerve, katere Rusi strahovito kosijo.

Ako je to število, ki se ga uradno poroča iz Moskve o nemških izgubah, resnično, potem so Nemci izgubili na ruski fronti eno tretjino svoje vojske. Rdeča zvezda, glasilo ruske armade, je namreč še pred par dnevi poročala, da imajo Nemci na ruski fronti 221 divizij, kar bi predstavljalo nekako 3,000,000 vojakov.

Nemci sami priznavajo, da so si Rusi zgradili tako zračno silo, ki je vse presenetljiva. Po nemškem računu zgradijo Rusi letno 20,000 bojnih letal, dočim njihče pričakoval, da je kaj takega mogoče v Rusiji.

Sofija je dobila prvi obisk bombnikov

New York. — Radio iz Madžarske je poročal, da je dobila Sofija, glavno mesto Bolgarske v petek prvi obisk sovražnih bombnikov, v soboto pa drugega. Sofija je bila prvič v temi 42 minut, drugič pa 55. Nad mestom so krožila letala, toda bomb niso metala.

Italija pričakuje invazijo v nekaj dneh

London. — Radio iz Alžira je ponovil depešo iz Švice, da Italijani pričakujejo invazijo zavezniškov v nekaj dneh. Zavezniške pričakujejo na zahodni obali Italije, neke pod Neapljem.

Okrog 700,000 ameriških vojakov je pripravljenih za napad na Evropo

Washington. — Od 2,000,000 ameriških vojakov, ki se danes nahajajo onstran morja, jih je nekako 700,000 v Sredozemlju in tam okrog, pripravljenih, da udarijo na Evropo, kadar pride povelje za to.

Največ jih je v Angliji in v Severni Afriki, da udarijo na zapadno Evropo, ali pa na Italijo, kakor bo ukazano. Primeroma malo jih je na Osrednjem vzhodu, odkoder bi napadli Grčijo in Balkan, če bo invazija tam. Več je tam angleških vojakov, to se pravi, dovolj za invazijo na celi črti.

Večina ameriškega vojaštva, kar ga je danes za morjem, je na Pacifiku, od Havajev pa do Avstralije.

Vojni tajnik Stimson se udeleži posvetovanja v Quebecu

Quebec, Kanada. — Sem se pričakuje kitajskega zunanjega ministra T. V. Soong-a, ki se bo udeležil vojnih posvetovanj s predsednikom Rooseveltom in premierjem Churchillom. To dokazuje, da bo igrala Kitajska važno vlogo v bodoči kampanji proti Japoncem.

Sliši se tudi, da se bo udeležil konference ameriški vojni tajnik Stimson, ki se je nedavno vrnil z obiska po Severni Afriki. Ako bo prišel sem, mornariški tajnik Frank Knox, pa še ni znano.

Največjo senzacijo med zborovalci je zbudilo poročilo, da so zapustili Japonci otok Kisko brez boja. Na Kanadčane je tudi zelo ugodno vplivalo poročilo, da so okupirale Kisko ameriške in kanadske čete.

Nad 1,500 delavcev pri A. S. & W. je bilo doma

V Cuyahoga Works, ki so del American Steel & Wire Co. ni v soboto prišlo na delo najmanj 1,500 delavcev. Te delavce pričakujejo danes na delo, ker sobotna odsotnost od dela ni bila stavka, a mpa samo protest, ker kompanija noče plačati časa in pol za soboto, ako delavec ni v tistem tednu delal najmanj 40 ur. Delavci pa zahtevajo za soboto plačano čas in pol, če so prej delali ves teden ali ne.

JAPONCI SE UMAKNILI Z OTOKA KISKE NA ALEUTIH

Amerikanci imajo zdaj odprto pot do Japonske; baze na Aleutih ščitijo ladje dve tretjini poti do japonskih postojank. Japonci so neopazeno izginili s Kiske.

Bamboo Bay, Kiska. — Ameriške in kanadske čete so zadnji teden okupirale otok Kisko, kjer je bila zadnja japonska postojanka na Aleutskem otočju, ki so dolga veriga, raztezajoča se od Alaske v smeri proti Japonski. Kar je okupatorje najbolj začudilo je bilo dejstvo, da niso našli na Kiski nobenega Japonca.

Z okupacijo otoka so Amerikanci in Kanadčani pričeli predzadnji nedeljo zjutraj. Prve edince so se izkrcale na zapadnem obrežju otoka. Prepeljale so se z bojnih ladij na čolnih iz kavčuka.

Za njimi so dospele na otok večje edince vojaštva, dočim so se druge čete izkrcale na zapadnem obrežju otoka. Prepeljale so se z bojnih ladij na čolnih iz kavčuka. Na otoku nikjer ne duha ne sluha o Japoncih, razen nekaj bojnega materiala, katerega so Japonci v naglem begu pustili na otoku. Poveljniki sodijo, da so Japonci zapustili otok pred enim tednom.

Ob koncu prošlega tedna so bili ameriški in kanadski vojniki že na vseh važnejših točkah otoka.

Ameriške bojne ladje in bombniki so prej tri tedne strahovito bombardirali japonske postojanke na otoku. Od 1. do 14. avgusta so izvedli ameriški bombniki 106 napadov na Kisko. Vrgli so na otok na tisoče ton bomb, razbijali letališča, zaneli skladišča in vojaške barake ter uničevali topniške baterije. Ker so Japonci 13. avg. odgovarjali z otoka s streljanjem, se sode, da so kmalu zatem zbežali, videč, da ne bodo vzdržali v gosti megli. Japonci so morali imeti na otoku do 10,000 vojakov.

Z okupacijo Kiske so Japonci izgubili zadnjo ameriško postojanko na Aleutih. Amerikanci imajo pa zdaj odprto pot za napad na japonske baze, katerih najbližja od Kiske je nekaj čez 600 milj. Tako bodo zdaj Amerikanci napadali japonske baze od severa od smeri Aleutov, dočim bodo drugi zavezniški napadali od juga pri Solomonih in drugod. Tako bodo Japonci prisiljeni svojo bojno silo razdeliti.

Zaroka

Mr. in Mrs. Edward J. Petrick iz 955 E. 220. St., Euclid, Ohio, naznanjata, da se je zaročila njihova hčerka Betty z narednikom Robertom H. Ashley iz Berea, O. Zarocenka je prošle leto pohajala na Ohio State univerzo. Zarocenec služi pri letalskem koru ter je bil dve leti in pol v Panamski zoni. Zdjaj se nadaja v Patterson Field pri Daytonu, O.

S treh verand je žena padla in se ubila

Berta Hoodlet, stara 65 let, je v soboto večer sedela na verandi hiše 3206 Prospect Ave. Nenadoma se je veranda sesula in ženska je padla na verando spodaj, ki se je tudi zrušila, padla je na verando spodaj, s katere odletela na tla in se ubila. Ženska je sedela na verandi, ko se je ta nenadoma zrušila.

BOJNA FRONTA

RUSIJA — Ruske armade so večeraj napredovale proti Harkovu od severa od 2 do 3 milj. Močnejši odpor nemških čet je nekoliko zavrl prodiranje Rusov. Na severu so Rusi samo 10 milj od Harkova. Tudi ruska ofenziva proti Brijansku je nekoliko odnehala.

ITALIJA — Ameriški težki bombniki so večeraj razsajali nad Italijo južno od Neaplja. Iz tega se sode, da hočejo zavezniški pripraviti južno Italijo zrela za invazijo.

INVAZIJA — Osiški radio je večeraj zatrjeval, da so se zavezniške armade izkrcale na vzhodni obali južne Italije in da so bili spuščeni zavezniški parašutarji na otoku Kreti. V Londonu so te vesti pobili, češ, da imajo namen predčasno spraviti pokonci domačine v okupiranih deželah. Osiški radio je zatrjeval, da sta v soboto zjutraj odpluli od Sicilije dve skupini zavezniškega brodoma; ena je vozila okupatorske čete na vzhodno obalo Kalabrije, druga pa proti otoku Kreti.

PACIFIK — Ameriške in avstralske čete so že toliko predrele skozi džunglo, da s topovi obvladujejo glavno japonsko linijo pred Salamaua na Novi Gvineji. Japonci so na umiku v tem sektorju že od zadnjega petka.

Vesela vest

Družino Mr. in Mrs. John Gruden, 708 E. 157. St. so obiskale vile rojenice 17. avgusta in ji pustila krepkega sinčka v MacDonald House, Lakeside bolnišnice. Vse je zdravo in veselo. Mlada mamica je hči družine Mr. in Mrs. Frank Chapic iz 845 E. 146. St. Čestitke!

24. obletnica

Jutri ob 7:15 bo darovana v cerkvi Marije Vnebovzete peta črna maša za pokojnikom Joseph Struna v spomin 24. obletnice njegove smrti.

Za gospodinje

Koruza v storžih (sladka) mnogo izgubi na svoji sladkobi, če predolgo leži v prodajalnah. Taki, ki to vedo, pravijo, da je koruza najboljša takrat, če jo denete kuhrt ne kasneje kot dvadvajset minut potem, ko ste jo odtrgali na vrhu.

Trgajte koruza za na mizo takoj, ko pride v mleko. To boste spoznali po tem, da bodo postali laški črni. Lahko tudi pogledate v storž, če ga nekoliko odgrnete na koncu.

Kadar hočete odlomiti storž, primite z levo roko za steblo, z desno pa storž potisnite nizdol in se bo prav z lahkoto odlomil.

Bolni Slovenci v italijanskem ujetništvu

Prejeli smo izvirno vest iz domovine, da se nahajajo v bolnišnici Ospidali Riuniti, Santa Maria, Castiglione Fiorentino blizu Arezzi, naslednji Slovenci:

GERKOVIC JOŽE in MARIJA, Gornji Potok št. 2
KARJAVEC JOŽE, Draga 30, pošta Višnja Gora;
KRAJČIČ ANDREJ, Strmica, Nova Vas
KRAJČIČ IGNAČ, Marčidol, pošta Velika Loka
KRAJČIČ JOŽE, Vrh 6, pošta Žužemberk
KRAJČIČ JOŽE, Ljubljana, Florjanska 15
KRAJČIČ JOŽE, Ribnica 103
KRAJČIČ JOŽE, Ljubljana, Novi Trg 1
KRAJČIČ JOŽE, Gaberje 32, pošta Brusnice
KRAJČIČ JOŽE, Blizovik 35, pošta Dobrunje
KRAJČIČ JOŽE, Kompile 114, Dobropolje
KRAJČIČ JOŽE, Vabca vas 83, Semič
KRAJČIČ JOŽE, Rovtje pri Logatcu
KRAJČIČ JOŽE, Vrblje pri Ljubljani
KRAJČIČ JOŽE, Bela Cerkev
KRAJČIČ JOŽE, Skočjan pri Novem mestu
KRAJČIČ JOŽE, Travnik 30, Loški potok
KRAJČIČ JOŽE, Dolenja vas, Stari trg
KRAJČIČ JOŽE, Predgrad, Stari trg ob Kolpi
KRAJČIČ JOŽE, Šumarskeva 24, Moste pri Ljubljani
KRAJČIČ JOŽE, Svica 31, Dobrova
KRAJČIČ JOŽE, Sostro 77, Dobrunje
KRAJČIČ JOŽE, Marčidol 19, Velika loka

VESEL VENCELJ, Sodražica 70
URBIC ANTON, Lipenec 9, Grahovo
ANČNIK ANTON, Vrh 11, Ig
LUNDER ADOLF, Rašica 10, Velike Lašče
SALMIČ ALOJZ, Borovnica 142
OKORN ANTON, Polhov Gradec 68
RADOVIC JOŽE, Breloka 20, Vinice
LAMPOL JOŽE, Višnja Gora
VESEL ANŽELJ, Zador 4, Devica Marija v Polju
LIKAR STANKO, Rožna dolina 156
SALMIČ ALOJZ, Ošter 45, Kostanjevica
GRUM MIRKO, Polhov Gradec 68
SIMONČIČ JANEZ, Vinlrvh, Semič
ČERNE RUDOLF, Brežje 14, Semič
ZIDAR JOŽE, Colnarji 4, Para pri Kočevju
AMBRŽIČ FRANC, Bobna gora, Polhov gradec
MALNAR IVAN, Zamost, pošta Brod na Kolpi
MAVRIN PETER, Dolenja vas, Stari trg
GRILICA FRANC, Bitna vas 1, Trebelno
KAVŠEK JANEZ, Mlačsko 7, Stična
LIPOVEC JOŽE, Sodražica 95
ANŽUR FRANC, Oštro 7
ROGALE IVAN, Vas 35, Para pri Kočevju
PRIJATELJ FRANC, Zamostec, Sodražica
VESELIČ NIKOLA, Vrhovci 6, Adlešiči
KAMPOL ALOJZ, Semič

Naši vojaki

Družina Margaret Kralj iz 15105 Thames Ave. je dala že pet sinov armadi Strica Sama. Peti je odšel v soboto, a najmlajši je prišel za 10 dni na dopust. Eddie in Henry se nahajata neke v Afriki. Eddie je poslal materi dva čeka po 100 dolarjev. Mati pa pravi, kaj ji bo denar, naj bi ji pustili vsaj enega sina doma. Frank služi v Georgiji, Albert v Kentucky, Toni je odšel pa v soboto.

Upamo, da bo mati po končani kruti vojni lahko objela še vseh svojih pet sinov, zdravih in čvrstih, kakor jih je izročila Stricu Samu.

Na dopust je prišel korporal

Paul Kostansek. Nahaja se pri sestri Mrs. Rose Košir, 6709 Bonna Ave., kjer ga prijatelji lahko obiščejo do 30. avgusta. Potem se bo zopet vrnil v garnizijo, Fort Dix, New Jersey.

V službo k obrežni straži je odšel večeraj Frank Longar, sin Mr. in Mrs. Frank Longar, 6807 Edna Ave. Želimo mu vso srečo in pa zdrav povratek.

Joseph A. Dezman, sin Joseph Dežmana iz 925 E. 236. St., Euclid, O. je bil povišan v čin prvega poročnika. Mladi poročnik služi v taborišču Howze, Texas. Čestitke!

Palomita

Zgodovinski roman

Medtem ko so se oprijeli nje- ni mali, mehki in drobni prstki krčeviteje uvele starčeve des- nice, stiskajoč jo narahlo s ko- maj vidnimi, kratkimi in vidno nervoznimi sčeslji.

Skoraj vseh oči v dvorani so bile sprva napeto vprte samo vanju. "Ubogi don Pedrito! — Krasnejša kakor kdaj poprej se mi vidi danes njegova Palo- mita!" — so bile najčeseje opaz- ke, ki so udarjale v bojazljivo zadrževanem tonu glasa danes na uho od vseh strani dvorane.

Točno ob desetih so se odpr- la težka stranska vrata na des- ni strani, med čijih visokim ok- virjem so se takoj pojavili že v naslednjem trenutku sredi svečane tišine zbranega občin- stva člani, ki so sestavljali da- našnje izredno vojaško sodiš- čee.

Ko so posedli vsak na svoj že vnaprej določeni prostor, je otvoril sodni predsednik Migu- el Lopez, opravljen v dragoce- no, živordečo, vso v zlatu se la- skatajočo obleko huzarskega polkovnika, zasedanje s tem, da je pozval navzočega glavne- ga ječarja, naj pripelje obto- ženca Juana Ortego v dvorano.

Jetničar je izginil brzo skozi leva vrata in se vrnil dobrih par sekund kasneje z ujetni- kom, trdo uklenjenim na rokah in na nogah ter obdanim poleg tega še krog in krog od števil- ne, močno oborožene vojaške straže.

Zasliševanje je bilo proti očitnemu občemu pričakova- nju neobičajno kratko in suho- parno. Po prečitaniu kratke spisane obtožnice in malo dalj- šem ustnem priganju nam že znanega starega francoskega majorja iz San Lorenza, se je obrnil sodni predsedatelj krat- ko in rezko proti navzočemu obtožencu in ga vprašal, da-li ima kaj povedati v svoj zagovor. Jetnik je tiho molčal.

"Tedad priznavate tudi sami svojo krivdo in nimate tako ni- česar, kar bi mogli navesti v svoje opravičilo ali vsaj v olaj- šavo —?" ga je še enkrat pose- bej opozarjal sodni predse- datelj.

Šele tedaj, spričo tega vidne- ga izzivanja, se je končno pre- dramil Juan iz svoje dotedanje mlačnosti in malomarnosti, se vzravnil ponosno na svojem sedežu, zapilil svoje drobne napol priprte in presunljivo opazujoče oči v glavnega sod- nika ter mu odvrnil s mirnim in prepričevalnim glasom:

"Da, gospod predsednik, po- polnoma priznavam svojo kriv- de, obenem pa tudi nimam ni- česar, kar bi mogel navesti v Vašem pomenu besede v svoj zagovor, razen če morda izva- mem svojo docela mirno vest, svoj ponos in svoje najiskre- nejše prepričanje, da sem izvr- šil po svoji moči svojo narod- no dolžnost in s tem obenem rešil življenje našemu prevzvi- šenemu deželnemu predsedni- ku ter s tem pokazal edino pravo pot, na katero želim, da bi se čim prej vrnili vsi naši dan- današnji izdajalci in narodni odpadniki!"

Predsednik, vidno bled, je vstal s svojega sedeža in z njim vred se je dvignilo tudi ostalih šest sodnikov, nakar so odšli vsi skupaj v sosednjo sobo na kratko posvetovanje. Ko so se kmalu nato zopet povrnil v sodno dvorano, je razglasil predsednik sodišča sredi mrt- vaškega molka navzočega ob- činstva naslednjo kratko ter slovesno obsodbo:

"Izredno vojno sodišče, skli- cano in zbrano v glavnem me- stu mehiškega cesarstva z iz- ključnim namenom, da preišče obtožbo krivde ali nekrivde upora proti postavnim cesar- skim oblastim, katerega je ob- tožen podanik Juan Ortega, proglašja, da je spoznalo Vas, obtoženca Juan Ortego, po trezni, natančni in docela ne- pristranski preiskavi krivega vseh obdolžb in pregreškov, na- vedenih v tozadevni obtožnici in da Vas zato obsoja v spora- zumu s točko prvo najvišjega cesarskega odloka z dne 3. ok- tobra 1865 na smrtno kazen, ki se ima izvršiti z ustreljenjem v teku štiriindvajsetih ur po razglasitvi te obsodbe."

Obupen krik bolesti se je iz- vil ob teh besedah iz prsi si- volasega starčka, ki je sedel v pr- vi vrsti sedežev občinstva. Kr- čevito je dvigal svoji stisnjeni koščeni roki proti sodni mizi in obupno javkal v milo prose- čem glasu:

"Oj, milost, gospodje, mi- lost! Prizanesite, prosim vas, mojemu sinu — saj je nedol- žen — premlad je še, da bi že zdaj umiral — moj ljubljeneč — moj edini sin — edina moja zaščita in opora na težka, stara leta —!"

Sodniki so začeli počasi vsta- jati s svojih stolov in se od- pravljati polagoma proti izho- du iz dvorane. Tedaj pa plane mladenka, ki je sedela vse sko- zi tekom obravnave mirno in tiho poleg starčka, z enim sa- mimi visokim skokom kakor sr- na čez ograjo pa naravnost mednje, zdrkne tik polkovnika na gola tla in ga objame z obe- ma rokama trdo za kolena. Tre- se se po vsem životu, oči so ji zalzele z debelimi, grenkimi sol- zami in le z največjo težavo po- navlja v globoko presekanih in mučnih odstavkih:

"Senor, senor — usmilite se,

prosim, mojega ubogega brat- ca — dober je, ah, tako je do- ber — in ni res, kar so Vam natvezili, da bi ga očrnil, hu- dobní ljudje. Prosim Vas, go- spod, lepo Vas prosim, dobri moj gospod!"

Hud jok jej zastavi nadaljne besede v grlu. Polkovnik opa- zuje nekaj časa mirno z mrz- lim in brezizraznim pogledom mlado, oblikovito telesce dekle- ta, ki drhti v nemoči ob njego- vih nogah, nato pa se nekam zamisli v dvomih in kakor no- tranji neodločnosti, ozira brez pravega smotra sem ter tja, na njegovih zabreklo polnih ustni- cah pa mu zakroži rahel in ču- den, nekako pohoten smeh, ob- enem pa kakor polagoma po- puščajoč izraz. Kratek, izziva- joč in skrajno porogljiv za- smeh, ki ga je skoraj v istem hipu vjel na obsojenčevem po- bledelem obrazu, pa mu vrne nenadoma zopet njegovo pre- šnjo ledeno hladnost in odbija- jočo brezizraznost na obraz. Rahlo se skloni k obupani de- kllici navzdol in oprostivši se z lahkim stresom njenega mrz- lično trepetajočega objema, odide skupno z ostalimi sodniki in drugimi sodnimi uradniki počasnih in premišljenih umer- jenih korakov iz sodne dvora- ne.

Debelo železno omrežje na levi strani je hladno zaškripa- lo, glavni stražnik pa je mrko namignil ujetniku, rekoč: "Va- monos — idimo!"

Juan mu je prikimal povsem mirno in se pripravil na od- hod, ob istem času pa narahlo stegnil predse svoji uklenjeni roki, pomignil plahutajoče s svojima črno zatečenima za- pestijama proti obupani dvoji- ci ter jima zaklical s sočutnim, v srce segajočim glasom:

"Zbogom, dragi oče? — osta- ni mi zdrava, oboževana moja in vroče ljubljena sestrice! Ohranite pogum in spominjaj- ta se včasih vajinega Juana, ki je tudi Vaju tako iskreno lju- bil!"

S krepkim sunkom ga je po- tisnila straža skozi železno omrežje, ki je zaškripalo z ža- lostno hreščočim glasom, ko se je najprej odprlo, a takoj za- tem tudi že zaprlo s trdim, vot- lo po hodnikih odmevajočim šklepetom za odhajajočo sku-

pino.

Pred očmi Palomite se je te- dad zavrtel svet in bleščeče is- kre so švigale hitro kakor og- njene strelce pred njimi, ki pa so takoj zopet ugasnile in se potopile v črno temo, ki je ne- nadoma zavládala krog nje. Roke so jej omahnile kakor otrple ob telesu, globoko iz nje- nih prs pa se je izvil siloma pritajevan in bolesten vzdih; notranjemu trpljenju vstrajno kljubujoče moči so jo kar na hitro zapustile in tako se je ne- zavestna zgrudila na tla.

Hitro so priskočili ljudje, ki so jo opazovali napeto in z za- nimanjem ves čas njenega rav- nokar prestalega notranjega boja in trpljenja, ki pa se je dokončal naposled porazno v njeni sicer dolgo časa trdovrat- no kljubujoči, a zdaj docela razbiti in uničeni duši, jo pri- vzdignili naglo in previdno ter odnesli po dolgem in širokem glavnem hodniku v malo, svet- lobelo bolniško sobico, kjer so jo mahoma položili na nizko, ozko, sveže pogrnjeno bolniško postelj, ki je stala tam že vna- prej pripravljena najbrž na- lašč za slične slučaje.

Približal se ji je takoj tudi prijazen starejši vojaški zdravnik z malo stekleničico močno vonajoče svetle tekočine

v rokah, medtem ko sta se nje- gova dva mlajša, zastavna po- močnika močno trudila, da bi izpraznila vsaj deloma malo sobico preoblegla občinstva, ki se je bilo počasi natlačilo v njo. Šele po daljšem prigovar- janju in vstrajnem prizadeva- nju se jima je naposled napol posrečil njun namen, da sta namreč deloma potisnila rado- vedno, obenem pa resnično so- čustvujočo množico iz male so- be na hodnik z edino izjemo manjšega števila dobrosrčnih žensk, ki so si prizadevale v resnici postrežljivo okrog bol- nice, in pa starega, sivolasega in častitljivega duhovnika, ki si je ves čas na moč prizadeval utolažiti in pomiriti ubogega očeta s prijaznimi in tolažilni- mi besedami.

Močno budilo, ki ga je priti- skal dobrotljivi zdravnik ne- prestano k Palomitinim nosni- cam, je začelo izvajati kaj kmalu svoj neizbežni učinek, tako da se je začela polagoma vračati bolnici njena zavest. Z velikim trudom je preložila Palomita najprej svojo levo ro- ko, kmalu nato pa tudi odprla svoje do tedaj trdno zatisnjene oči, ki so sprva plavale kakor izgubljene po brezizraznem be- lem stropu, nato pa šele po ob- dajajočih jo osebah, ne da bi

razodevale spočetka natančne- je, še manj seveda resnično ra- zumevanje položaja, v kakrš- nem se je tedaj nahajala.

Vsi, ki so bili tam navzoči, so jo opazovali sila pozorno z iz- razom globokega in resničnega sočutja v njihovih očeh, njen stari oče pa se je nagibal zdaj pa zdaj ljubeznivo nad njo, jo gladil po njenih razpuščenih, črnih, obilih in mehkih kodrih ter jo poljuboval s toplim di- hom globoke in nad vse prisr- čne očetovske ljubavi na njeno visoko, z mrzlim potom obilno oblitlo čelo.

Nedvomno ga je bila morala spoznati, ker ji je vprav v ti- stem hipu prvič zaigral prija- zen, otroško prikupljiv smeh-

ljaj na njenih še vedno ustnih, iz čijih napornih je bilo lahko sklepati, da

Tudi na prijaznem starega duhovnika je bi- ti hipno zadovoljnost, ki jo je izpregovoril počasi vsem neprijetno počasi mišljeno, v skrbeh zobenem s svojo sivo in vanja vredno glavo:

"Don Pedrito, bojim edinole še naš presveti sam ali pa Nje Veličan- ša preljudba cesarica, zmožna spremeniti to bo!"

(Dalje prihodnji)

V mestu Rosolini na Siciliji so se srečali kanadski ki (na tanku) s holandskim vojakom (desni na sliki) izgledajo precej veseljših obrazov, kot pa italijanski zabljeni "imperator," ki nam ga kaže slika v ozadju.

V BLAG SPOMIN
TRETJE OBLETNICE SMRTI LJUBLJENEGA IN NIKDAR POZABLJENEGA SPROGA IN OČETA

Edward Mozek

Ki je zaspal večno spanje dne 22. avgusta, 1940.
Tri leta so sedaj minula, odkar smo izgubili Tebe, dragi soprogo in ljubi oče, v srcih ostal je še spomin.
Z Bogom! Ti sedaj želiš, na Tvoj grob spomini hito, večni Bog Ti dal plačilo, spaval v grobu zdaj sladko.
ANGELA MOZEK-KAVCNIK, soproga.
ELEANOR, hči.
Cleveland, O., 23. avgusta, 1943.

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potreščine

NE POZABITE NAJPREJ POGLEDATI V KOLONO NAŠIH MALIH OGASOV!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO . . . POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Ameriški Domovini

V BLAG SPOMIN
DESETE OBLETNICE SMRTI PRE- LJUBLJENEGA IN NIKDAR POZAB- LJENEGA OČETA

Anton Jakopic

Ki jih je Bog poklical k sebi dne 23. avgusta, 1933.
Deset let je že poteklo, od težkega spomina dne, a nismo Vas še pozabili, v srcih živi še blag spomin.
Z Bogom! Vam sedaj želimo, na Vaš grob spomini hito; počivajte mirno, ljubljeni oče in prosite pri Bogu za nas.
Žalujoci ostali:

ANTOINETTE GOLOB in ANNA RIBIC, hčeri.
VICTOR, ANTHONY in MAX, sinovi.
MARTIN in JOSEPH, zeta.
JEAN in FRANCIS, sinovi.
VNUKI in VNUKINJE.

Cleveland, O., 23. avgusta, 1943.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskar- na vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pri- dite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave.
HEAnderson